

NORGES BONDELAG

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

postmottak@kd.dep.no

Vår saksbehandler
Solveig Skogs
Tlf. 22 05 45 58

Vår dato
2006-12-18
Deres dato
2006-10-10

Vår referanse 2005/00090/026
Arkiv: -L22
Deres referanse 200605083-

Høring - Forslag til endringer i friskoleloven

Framtidige næringsutøvere innen både landbruk og gartnernæring trenger høy landbruksfaglig kompetanse. Både myndigheter og varemottakere stiller krav til kompetansen til den som skal arbeide med dyr og planter og produsere mat. Norges Bondelag krever derfor at en god grunnutdanning må være lett tilgjengelig for alle som skal inn i landbruket.

Tilbud til voksne uten rett

I forslag til endringer i friskoleloven er Norges Bondelag spesielt opptatt av de frittstående skolenes mulighet til å gi tilbud til voksne uten rett. Den foreslåtte forandringen vil ha store konsekvenser for utdanningen av både agronomer og gartnere.

Landbruksnæringen er dominert av enkeltmannsbedrifter som i stor grad overdras innen familien. Intervallet mellom generasjonene gjør at mange ikke får anledning til å gå inn i næringen før de er 30-35 år. De har da en annen utdanning og yrkesbakgrunn og må ha mulighet for å ta grunnutdanning innen landbruk når de skal ta over. Det er derfor meget viktig at denne utdanningen også er lett tilgjengelig for voksne uten rett.

Innenfor naturbruksutdanningen er det en stor andel friskoler med lange tradisjoner. Ca 25% av alle elever innen naturbruk får sin opplæring ved friskoler. Når det gjelder utdanning innen landbruk (VKII allsidig landbruk) og gartnernæring (VKII gartner) er tallene mye høyere. I skoleåret 2006/2007 er 81% av de som går ut som gartnere og 39% av de som går ut som agronomer elever ved friskoler. Det er derfor meget viktig for kompetanseutviklingen i næringen at mangfoldet av naturbruksskoler opprettholdes.

Friskolenes mulighet til å ta inn voksne elever også uten rett, er av stor betydning for kompetansebyggingen i næringen. For mange er dette den eneste muligheten for å få viktig grunnkompetanse før de går inn i landbruks- eller gartnerbedrifter.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Telefaks:	E-postadresse	Internet:
PB 9354 Grønland 0135 Oslo	Schweigaards gt. 34c Oslo	22 05 45 00	22 17 36 68	bondelaget@bondelaget.no	www.bondelaget.no
Norges Bondelag	Org.nr.: 939678670	Bankkonto:	8101.05.12891		
Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto:	8101.05. 91392		

Vår dato
2006-12-18Vår referanse
2005/00090/026

Voksne elever som blir ferdige med agronom- eller gartnerutdanning ved frittstående naturbruksskoler i skoleåret 2006/2007

	Agronomer			Gartnere		
	Med rett	Uten rett	SUM	Med rett	Uten rett	SUM
VLS Jæren	2	17	19			
VLS Ryfylke	2	12	14			
Natur	5	8	13	2	19	21
Tomb		24	24			
Gjennestad				0	24	24
SUM	9	61	70	2	43	45

Mange av disse elevene går i komprimerte løp som er spesielt tilrettelagt for voksne. Spesielt Tomb og Gjennestad har elever fra hele landet, i år er 14 fylker representerte i voksenklassen på Tomb.

Man kan tenke seg at grunnleggende yrkesutdanning for voksne uten rett kan omarbeides og tilbys etter lov om fagskoleopplæring. Per i dag gjør uklarheter vedrørende finansiering og en lang og byråkratisk søknads- og godkjenningssprosess at det vil være vanskelig å etablere fagskoleutdanninger som tilsvarer dagens komprimerte agronom- og gartnerutdanninger. Hvis disse utdanningene likevel skal omarbeides og tilbys etter lov om fagskoleopplæring, krever Norges Bondelag at overgangsperioden må være på minst tre år og at utdanningssøkerne fortsatt må tilbys gratis undervisning.

Vinterlandbruksskolene i Rogaland

I Rogaland står de to ambulerende vinterlandbruksskolene for utdanning av 70% av agronomene i fylket. Utdanningen får gode tilbakemeldinger for å være godt tilpasset brukerne. Voksne uten rett utgjør hoveddelen av elevene ved disse skolene og skolene vil måtte avvikles dersom disse elevene ikke gir grunnlag for tilskudd. Det sier seg selv at dette vil ha store konsekvenser for kompetanseutviklingen innen landbruk i landets tyngste landbruksfylke.

For vinterlandbruksskolene er det også noen andre endringsforslag som kan få effekt. Skolene bytter skolested fra år til år bl.a. for å kunne fange opp utdanningssøkere som må kunne kombinere utdanningen med drift av gården. Et minstekrav på 20 elever kan være problematisk for disse skolene. Norges Bondelag kan ikke se at det er belegg for å hevde at læringsutbyttet for elevene blir dårligere hvis elevtallet er 10-15 på samme utdanningsnivå enn om det er over 20. Vi vil også peke på at vinterlandbruksskolenes undervisning ikke må defineres som fjernundervisning, jamfør formuleringen i § 1-2: *"Lova gjeld ikkje fjernundervisning og kjøp av opplæringstenester."* For en skole som flytter fra kommune til kommune må det også være nok at den enkelte kommune godkjenner undervisningslokalene og at ikke departementet må godkjenne nye lokaler hvert år.

Hovedpunkter

Viktige punkt i Norges Bondelags høringssvar:

- Det er et stort behov for grunnleggende utdanning innen både landbruksfag og gartnerfag for voksne som skal inn i næringen. Mange av disse har brukt opp sin rett til videregående opplæring. Norges Bondelag krever at tilbudet av slik utdanning til voksne må økes ved både fylkeskommunale og frittstående skoler.

Vår dato
2006-12-18

Vår referanse
2005/00090/026

- o Primært ønsker Norges Bondelag at de frittstående videregående skoler innen naturbruk som i dag har tilbud om videregående utdanning innen landbruksfag og gartnerfag for voksne uten rett fortsatt skal få ta opp slike elever og få tilskudd for disse.
- o Sekundært må disse utdanningene kunne omarbeides til fagskoleutdanning. Utdanningen må fortsatt få tilskudd på samme nivå slik at undervisningen blir gratis for de utdanningssøkende.
- o Hvis all utdanning for voksne uten rett skal omdefineres i henhold til fagskoleloven må skolene få en overgangsordning på minst tre år fra lovens ikrafttredelse.
- o Den nye privatskoleloven må åpne for at frittstående videregående skoler også kan drive fagskoleutdanning.
- o Det må ikke innføres minstetall på 20 elever for å motta statstilskudd.
- o Ambulerende skoler må ikke defineres som fjernundervisning og godkjenning av undervisningslokaler for slike utdanningstilbud må gjøres av kommunen der undervisningen foregår.

Med hilsen

Harald Milli

Solveig Skogs